

Metoderapport - SKUP 2024

Fortaussaken av Nordstrands Blad

Naboene kan slippe kravene

LETET: Dirlig matstovren, frykt for å måtte selge traust og bekympinger i over to år. Nå kan flere truede naboer på Nordstrand tryggaste lettet ut, etter at byråds løyve i Hordalane fortalussoneleggen.

Gratis bryllup
Norske Lærarforbundet tilbyr gratis bryllup for medlemmer som gifter seg i Hordaland fylke.

Kjøpe eller selge bolig?
PBE er et digitalt verktøy som hjelper deg med å finne den beste kjøps- eller selgsprisen for din bolig.

Kjøp og Syene vil svare trenden
Medisinske utval, helse og tilgjengelighet er blant de viktigste faktorene som vil påvirke boligmarkedet i Hordaland.

Marianne leger hver dag
Marianne fra Læring har arbeidet som lege i Hordaland i mange år, og er nå tilbake i Hordaland.

Må betale én million fordi utbygger er pålagt fortau

NORDSTRAND: Asst. Hordalane og naboene i Kjetil Nordstrøm vil ha fått varsel om utbygging på eiendommen i Hordaland. Kommunen er pålagt å bygge fortau. Det er blitt utvalgt, sier Hordalane. Nå får byråds løyve av statsminister Erna Solberg og er innlagt på politisk løyve.

Bydel har trukket seg fra prosjektet
Bydel Nordstrand har trukket seg fra prosjektet fordi det er for kostbart og fordi det er for lite utvalgt.

GTx
Vil du kjøpe eller selge en bil? GTx er et digitalt verktøy som hjelper deg med å finne den beste kjøps- eller selgsprisen for din bil.

elon
Mørketid & lamper
elon er et digitalt verktøy som hjelper deg med å finne den beste kjøps- eller selgsprisen for dine lamper.

Kjøpe eller selge bolig?
PBE er et digitalt verktøy som hjelper deg med å finne den beste kjøps- eller selgsprisen for din bolig.

Sp
Stem på Senterpartiet for en TRYGG BY med Jan Halvorsen

- 100% lokalt ejet
- Lokale politiposter og gjerder
- Løst for dag og natt
- 100% trykksikker
- Trygge fortau
- 100% trykksikker

BYDEL NORDSTRAND | BOLIG OG EIDERSKAP | PLAN OG BRUKSREGULERING | GODKOMMENTAR | NØY

13 naboer må ut med nesten én million kroner hver hvis det blir fortau i Bakketoppen

Lange tider vil det bli utbygging på fortau i Hordaland. Det vil bli utvalgt, sier Hordalane.

Av Martin Thorsrud Jørgensen | Publisert: 25.07.23 09:00 | Del

Kommunen vil pålegge utbygger å bygge vei på Bakketoppen i Ole Moes vei. Nå kan 13 naboer bli nødt til å splisse på fortauet til 15 millioner.

FORTAU | BOLIG OG EIDERSKAP | PLAN OG BRUKSREGULERING | GODKOMMENTAR | NØY

Bystyret ble enige om å endre alle fortauskrav - PBE fortsatte gammel praksis

Hordalane er enige om å endre alle fortauskrav. Nå er det utvalgt, sier Hordalane.

Av Martin Thorsrud Jørgensen | Publisert: 25.07.23 17:00 | Del

Kort oppsummering:

I 2021 kom Nordstrands Blad over en eplehageutbyggingssak på Nordstrand. Et vanlig tema i boligområdet, og en vanlig nyhetssak i lokalavisen. Men i saksdokumentene hos plan- og bygningsetaten lurte det derimot en kjempeoverraskelse som slo ned som en bombe i postkassene til over 50 naboer i ulike gater på Nordstrand.

“Avslag på søknad om dispensasjon fra pbl.§ 18.1”, sto det. Helt konkret fant vi ut at det betød at privatpersoner måtte bidra til å bygge bredere bilvei, fortau og ny innkjøring til egen eiendom. Prislappen? Flere millioner kroner per person på det meste.

Nordstrands Blad har satt sakene på dagsordenen. Vi har de siste 3 årene skrevet over 115 saker og snakket med mer eller mindre samtlige berørte naboer, utbyggere, advokater, statsråder, statsministere, byråder og politikere. Etter søvnløse netter, rettsprosesser og frykten for å måtte selge sine egne hus, ble naboene til slutt hørt. Politikerne har gått fra å ikke ville kommentere saken, eller ha kjennskap til den, til å løfte den til høyeste nivå. Og i juni 2023 gikk et enstemmig bystyre i Oslo for en vedtaksendring som skulle få ringvirkninger for huseiere i hele Oslo.

Journalist: Martin Thorland Jutkvam

Takk til: redaktør June Westerveld, tidligere redaktør Kristin Stoltenberg, nyhetsleder Nina Schyberg Olsen, kollegaer: Kristin Trosvik, Trine Naas, Arild Jacobsen, Martha Monasdatter Lynne, Lisa Schaft, Omar Bouignane og Jo Morgan Hartvin, familie og venner. Jeg vil også rette en ekstra stor takk til Aud Hellstrøm, Åsa Rooth og de mange andre kildene som har åpnet hjem, dører og fortalt om krisen de nå står i. Og til advokat Kjersti Cecilie Jensen for både å være en god kilde, men også for å være hjelp til å forklare innviklet og vanskelig lovverk.

Publisert: Fra 21. januar 2021, med hovedvekt i 2023. Mye er vedlagt i rapporten.

Kontaktpersoner:

Martin Thorland Jutkvam - martin.jutkvam@nobl.no (tlf: 92694377)

Redaksjon:

Nordstrands Blad
Ekebergveien 233, 1162 Oslo

Dato: 14.01.2024

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	4
2. Organisering	5
3. Slik begynte arbeidet	5
Våre problemstillinger underveis:	8
Dette fant vi ut:	8
5. Slik har vi gravd	8
5.1 Innsyn i rammetillatelse	10
5.2 Politikere og notater unntatt offentlighet	11
5.3 - Rettssak og rettsdokumenter	12
5.4 - Historiske dokumenter	12
5.5 - Flyfoto	14
5.6 De berørte naboene - langvarig kildearbeid	14
6. Motstand	15
6.1 Motstand fra utbyggere	16
7. Konsekvenser	17
8. Etikk	18
9. Å grave alene midt i alt	18
10. Fortaussaken fortsetter	19
11. Vedlegg	20
Publiserte saker:	20
2021:	20
2022:	22
2023:	27

1. Innledning

Hvor ofte går du og grubler over om veien utenfor huset ditt, den kommunen graver i, måker på vinteren og feier på sommeren, plutselig kan bli ditt ansvar?

Ikke ofte, vil jeg tro.

Det gjorde heller ikke de 50 beboerne i gatene Kittel-Nielsens vei, Bakketoppen, Midtåsen og Munkeudvollen på Nordstrand i Oslo. Men så skulle gaten utenfor huset bli deres store bekymring og bunnløse fortvilelse.

I disse gatene er det sendt ut foreløpige krav om at beboere må betale fra 400.000 kroner til 2,4 millioner kroner for opparbeidelse av vei og fortau - såkalte "fortauskrav".

– Det er surrealistisk at vi som tilfeldige naboer blir pålagt å betale over én million kroner
Aud Hellstrøm i Kittel-Nielsens vei.

– Det går mange urolige tanker gjennom hodene våre på nattetid
Beboer i Munkeudvollen

Siden januar 2021 har Nordstrands Blad intervjuet en rekke berørte naboer, gått regelverket etter i sømmene, jobbet med store mengder innsyn og historiske dokumenter og stilt kritiske spørsmål til kommunen og ansvarlige politikere. Det er journalist Martin Thorland Jutkvam som har gravd og laget 115 saker om fortaussakene. I samme periode har han også gått i vanlig turnus med kvelds- og helgevakter og skrevet mer enn 600 andre nyhetssaker for avisen.

Fra å vise lite eller ingen interesse for saken, har Oslopolitikere på både kommunalt og nasjonalt nivå etter hvert engasjert seg i saken. I bystyret er det fattet nye vedtak som skal gjøre at man i fremtiden finner andre løsninger enn enorme fortauskraav til privatpersoner, og på Stortinget har man satt i gang en utredning for å finne ut om det er mulig med en lovendring av paragraf 18 i plan- og bygningsloven. Statssekretær Nancy Charlotte Porsanger Anti har i flere artikler fortalt at utredningene vil bli viktige for å se om man kan gjøre om på reglene, slik at de både blir enkle å forstå, men også for å klargjøre hva kommunen har lov til å pålegge privatpersoner i slike saker.

Vi har fulgt en langvarig rettsprosess som endte med at kommunen ble dømt for ulovlig store fortau, og vi har sittet gjennom en rekke utvalgsmøter, BU-møter og bystyremøter for å følge opp og stille spørsmål til lokalpolitikere.

I 2022 lovet daværende kommunalminister Nikolai Astrup (H) å gjennomgå lovverket knyttet til opparbeidelsen av vei, jf. §18 i PBL. I 2022 vedtok bystyret først å sette alle sakene på vent, før et enstemmig bystyre i juni 2023 vedtok at man nå skal unngå, så langt det er mulig,

å pålegge naboene slike enorme krav. Det var en viktig seier for mange av dem som da hadde kjempet mot tunge lovverk og over 100 år gamle heftelser på egen eiendom.

Bystyret er nå blitt enige om at skal man kreve opparbeidelse nå, så skal det i hovedsak være uten fortau. I første omgang skal man se om man kan løse problemene med enveiskjøring, fartshumper eller andre rimelige tiltak. Fortauet er nå unntaket og må begrunnes godt av Plan- og bygningsetaten. Deretter må det nå, nytt fra tidligere, godkjennes av politikerne i bystyret og det må også vurderes kommunal medfinansiering i saker som spesielt viktig for å sikre myke trafikanter i nærheten av skoler og barnehager.

2. Organisering

Journalist Martin Thorland Jutkvam startet researchen i januar 2021 og publiserte første sak allerede samme måned. Siden da har han jobbet målrettet og kontinuerlig med disse sakene. Nordstrands Blad har 8 journalister som går i turnus for å holde bemanning dag, kveld og helg. I en liten redaksjon er det krevende å sette av mye tid til graving, så vi gjør det vi kaller hverdagsgraving. Vi biter oss fast og graver der vi finner forhold vi mener må undersøkes, samtidig som vi gjør alt fra å rykke på hendelser, skrive featuresaker eller dra ut og lage bildeserier fra det som skjer i nærmiljøet.

Tidligere redaktør Kristin Stoltenberg reportasjeledet de første sakene om fortau. Deretter overtok nyhetsleder Nina Schyberg Olsen ledelsen, og så nåværende redaktør June Westerveld fra mars 2023. Journalist på saken har i all hovedsak vært Thorland Jutkvam.

3. Slik begynte arbeidet

Ole Moes vei på Nordstrand er en nær 500 meter lang vei i hjertet av Nordstrand og strekker seg fra Nordstrand kirke og ned mot Ljabru som er endestasjonen for Ekebergtrikken. Veien er blant annet skolevei for barn som skal til Munkerud skole og tradisjonelt har gaten bestått av eneboliger og tomannsboliger med store hager. Men i de senere år har den som mange andre klassiske eplehage-gater blitt utviklet og fortettet.

I begynnelsen av januar 2021 søkte utbygger Sepekto Eiendom om å få bygge ut den store eiendommen i krysset Ole Moes vei/ Bakketoppen. Planene var å gjøre om eneboligen som sto der til åtte nye boliger fordelt på fire tomannsboliger.

Planene ble godkjent, og som lokalavis laget vi en sak om dette. Men i bunken med søknader og godkjent rammetillatelse la journalisten merke til et avsnitt han ikke hadde sett tidligere. Det sto at man i dette prosjektet *“ikke fikk dispensasjon fra plan- og bygningslovens paragraf 18-1.”*

Paragrafen regulerer krav til opparbeidelse av vei og hovedledning for vann og avløpsvann. Bestemmelsen innebærer en plikt for utbyggeren enten som privatperson eller firma, å opparbeide offentlig vei og legge offentlige vann- og avløpsledninger i regulerte strøk. Den gir også, jf. §18-5, den som bygger ut veianlegget mulighet til å kreve refusjon fra alle nærliggende eiendommer som grenser til samme del.

I dokumentet i planene for nybyggene i Ole Moes vei sto det videre at om utbyggeren skulle få bygge husene, måtte de opparbeide 255 meter av veien med bredere kjørebane og fortau, i tillegg til nye kabelstrek i bakken. Denne typen krav utløses av en gammel heftelse Oslo kommune ga omtrent samtlige eiendommer tilbake på starten av 1900-tallet.

Lovverket er altså over 100 år gammelt. I dag får de aller fleste dispensasjon fra dette, og dermed har det ikke vært et stort tema.

Men på Nordstrand dukket det altså i januar 2021 opp en setning om at man *ikke* fikk dispensasjon.

Beløpet det var snakk om var 16 millioner kroner. Utbyggeren skulle ta 2,8 millioner av regningen. Resten ble fordelt på 16 naboer, etter tomtestørrelse, og det største kravet for en privatperson var 2,4 millioner kroner.

Nordstrands Blad ba om innsyn i kostnadene hos utbygger, satt oss inn i regelverket, tok kontakt med naboer og kommunen, og laget så den første saken om fortauskravene som ble publisert.

Saken satte fyr på kommentarfeltet. I lokalmiljøet lurte mange på om lignende heftelser ville kunne ramme dem. En sak ble til flere. Vi dykket dypere ned i tematikken og fant flere gater som var rammet av det samme.

Vi var i kontakt med mange berørte naboer som hadde fått krav, men flere kviet seg for å gå ut åpent i avisen. De var bekymret for om dette kunne forverre situasjonen for dem og klagesaker de hadde mot kommunen.

Men gjennom måneder med kildearbeid fikk vi endelig intervjuet naboer som turte å stå frem. Og etter hvert begynte ballen og rulle. Flere og flere tok kontakt, og mange ville dele sin sak åpent.

4. Fortaussaken i flere faser

Vi har jobbet med sakskomplekset i tre år. Arbeidet kan deles i ulike faser.

2021 - Innsyn, omfang og kildearbeid

Vi skriver den første saken og jobber med innsyn hos Plan- og bygningsetaten i Oslo kommune for å få oversikt over omfanget.

Gjennom dette arbeidet finner vi ut at dette er en regel som gjelder over alt. Både i Oslo og resten av landet. Hvordan dette rammer fremgår både i plan- og bygningsloven (PBL) kapittel 27 og i kapittel 18.

I dokumentene finner vi at kommunen kan velge å gjøre deler av dette og eventuelt dekke kostnadene gjennom kommunale avgifter. I Oslo kommune er det derimot mer praksis for dette når det gjelder vann- og avløpsledninger, men ikke veier. Der jobber kommunen i stor grad etter prinsippet om at alle veier med private avkjørsler skal bygges og finansieres av de eiendommene som har avkjørsler til veien.

Vi intervjuer de berørte og belyser hvordan deres kamp mot kommunen foregår. Politikerne både kan lite om sakskomplekset og viser i begynnelsen lite interesse. Dette skal endre seg når det nærmer seg valgkampen høsten 2021.

2022 - Politisk engasjement, rettssaker og store konflikter

Flere opposisjons- og sittende politikere får etter hvert øynene opp for saken, noe som fører til flere politiske saker til behandling både i ulike politiske utvalg og i bystyret.

Samtidig nærmer det seg svar på noen av enkeltsakene naboene har gående med Plan- og bygningsetaten.

I tillegg løper en avgjørende rettssak der en utbygger har gått til sak mot kommunen for kravene de ble pålagt og omfanget av dem. I mai dømmes kommunen i Lagmannsretten for å ha tolket lovverket feil og ha krevd for omfattende utbygging av vei.

Dommen endrer kravene i en rekke andre veier.

Sommeren 2022 ble også alle saker satt i bero etter et vedtak fra Bystyret i Oslo.

2023 - Utålmodighet, mer politisk engasjement og et enstemmig vedtak

Mange prosjekter har nå stått på vent i flere år. Sakene står fortsatt i bero. Naboer begynner å bli utålmodige for å få svar på hva som vil skje med deres sak.

I april lanserte opposisjonspartiene Høyre, Venstre og Frp helt nye forslag til vedtak i fortaussakene. Da saken ble behandlet i byutviklingsutvalget var plutselig sittende byråd i mindretall. Dermed vant opposisjonen frem med forslaget. I bystyresalen en uke senere, 14. juni, ble forslaget til de tre partiene enstemmig vedtatt.

Plutselig var samtlige enige om at kravene mot privatpersoner var urimelig høye. Det ble vedtatt at man i tiden fremover heller skulle finne andre, rimeligere og alternative løsninger, fremfor dyre fortauskraav.

Der ble det også vedtatt at en rekke saker ble satt i bero. Nå skulle utbyggerne få tillatelse til å bygge ferdig og husene skulle få brukstillatelse, før man etterhvert også ville finne ut hva man gjorde med ferdigtillatelsen og fortauskraavene som allerede var gitt.

Våre problemstillinger underveis:

- Hvorfor gir kommunen disse veikravene uten å ta regningen selv?
- Hvordan er det som nabo å få et krav på opp mot 2,4 millioner kroner i postkassen?
- Hvor mange gater er rammet av disse kravene på Nordstrand?
- Hvordan rammer det resten av Oslo?
- Er det noen sammenheng mellom hvilke gater som får det og nærheten til skolene?
- Hvorfor gir utbyggere regningen videre, når de kunne tatt hele regningen selv? Og har noen utbyggere faktisk tatt regningen?

Dette fant vi ut:

- Nordstrands Blad fant ut at minst 51 naboeiendommer er berørt av de fire nyeste kravene.
- Vi fant at regelverket har vært tolket ulovlig i en rekke år. En av utbyggernes advokater tok kommunen til retten og vant i to runder. Sakene skal nå i 2024 nok en gang gjennom rettssystemet. Både for å beslutte hvor mye erstatning utbyggerne kan kreve, men også for å endelig slå fast om regelverket sier at man kun kan bli med på opparbeidelsen av vei én gang. Her står PBE og utbyggere fremdeles mot hverandre.
- Nordstrands Blad fant, gjennom å snakke med en rekke politikere både på Stortinget og i kommunen at disse kravene var ukjente for mer eller mindre alle. Fra bydelspolitikere til statsministeren og kommunalministeren selv.
- Kravene som naboene og utbyggere får rammer svært ulikt og har ofte ingen sammenheng. Kommunen selv sier at de blir gitt fordi veien ligger nær en skole. Men flere saker Nordstrands Blad har laget, viser at flere av veiene ligger mange hundre meter unna nærmeste skole.
- Mer enn 1800 eiendommer i Oslo har heftelsen som kan utløse fortauskraav ved seg.

5. Slik har vi gravd

Januar 2021 gikk vi, som vi ofte pleier, gjennom nye byggesøknader i saksinnsyn hos Plan- og bygningsetaten (PBE). På en større tomt var det nå søkt om å rive et hus til fordel for åtte nye. Søknaden om byggingen var sendt inn året i forkant, men da kranglet man mest om et stort tre. I 2021 kom også kravet fra kommunen om at veien måtte opparbeides i henhold til lovverket. De viste til plan- og bygningslovens paragraf 18-1.

<https://www.noblad.no/far-lov-til-a-bygge-pa-den-tomten-pa-ljabru-na-ma-naboene-kanskje-spleise-pa-fortau/s/5-56-371645>

I saken fortalte PBE at årsaken var den mye brukte skoleveien og at det nå var såpass mange byggeprosjekter her, at det nå var nødvendig å utvide veien.

Dette fanget vår interesse. Det kan da umulig være det eneste byggeprosjektet som har fått slike fortauskraav? Vi begynte å undersøke flere saker vi hadde skrevet om både her og i andre gater.

16. april 2021 ba vi om innsyn i hvilke andre veier i bydelene Nordstrand og Østensjø som hadde fått eller som lå an til å få de samme veiopparbeidelsekravene - heretter kalt fortauskraavene.

Fire dager senere fikk vi innsynet som viste at flere veier var berørt. Munkerudvollen 7, Ole Moes vei 16 og 17-19 og Kittel-Nielsens vei 83.

<https://www.noblad.no/her-i-kittel-nielsens-vei-kommer-det-mange-nye-boliger-men-forst-m-a-fortau-til-seks-millioner-pa-plass-regningen-far-kanskje-naboene/s/5-56-410074>

I det samme innsynet fikk vi vite om en tilsvarende vei, Eystein Torkildsens vei ved Munkerud skole. Forskjellen var at her hadde kommunens egen etat Oslobygg tatt regningen.

- Hva skiller de ulike veiene?

Vi dykket inn i et større innsynsarbeid der vi fikk tilgang til en rekke notater og dokumenter.

Blant annet fikk vi ut tall fra kommunen som viste at det hadde blitt stilt krav til å opparbeide veien i 21 ulike byggesaker de siste tre årene.

Av cirka 6000 byggesaker totalt per år i Oslo, 18.000 disse tre årene, viser innsynet at det kun er 1219 hvor kommunen anser veiplikten for oppfylt. 2354 saker konkluderer med at veiplikten ikke er oppfylt. Kommunen har anbefalt dispensasjon fra kravet i 558 av disse sakene per april 2021.

Det vil si at det i Oslo er over 1800 byggesaker som kan stå ovenfor de samme millionkravene naboene på Nordstrand har kjempet mot i tre år.

Siden sakene om fortau ikke begynte som et planlagt graveprosjekt, men som en nyhetssak som ble til flere og som til slutt avslørte et stort omfang - hadde vi ikke fra start en struktur, en logg eller metodisk plan for hvordan sakene skulle løses. Vi tenkte rett og slett ikke på dette som en gravesak før det hadde gått litt tid. Vi skrev sakene fra uke til uke, og journalisten var selv pådriver. Dette endret seg når vi fikk tak på omfang og mulige konsekvenser av saken, da skalerte vi også opp, og arbeidet gikk over i en mer systematisk fase.

Gravearbeidet kan grovt deles i seks:

5.1 Innsyn i rammetillatelse

I løpet av disse sakene har det blitt brukt mye tid på å lete i saksinnsyn hos kommunen. I én byggesak kan det være over 200 kapitler og flere hundretalls sider med dokumenter.

For å finne frem til de aktuelle, har det vært behov for å bruke søkeord som “veikrav”, “opparbeidelse av vei”, “byggesak” og rett og slett lete med lupe i saksinnsyn etter byggesaker hvor man har gitt eller ikke gitt dispensasjon.

I løpet av perioden har vi gått gjennom over 1150 dokumenter i de ulike byggesakene i fire av veiene som alle har fått krav om å opparbeide veien.

Dokumenter (18)	Saksoppgang (21)	Tegninger (83)
▼ Vis alle eller filter		
202 09.01.2024	Forsl til klient	Fra Kommunadivisjonen
201 05.01.2024	Ansørg på begjæring om innsyn	Til SWECCO NORGE AS
200 02.01.2024	Begjæring om innsyn	Fra SWECCO NORGE AS
199 07.11.2023	Igangsettningstillatelse 2	Til VARIOUS ARCHITECTS AS
198 26.10.2023	Korrespondanse klient	Fra Kommunadivisjonen
197 19.10.2023	Bekræft om Igangsettningstillatelse	Fra VARIOUS ARCHITECTS AS
196 20.10.2023	Forsl til klient	Fra Kommunadivisjonen
195 11.10.2023	Forsl til klient	Fra Kommunadivisjonen
194 11.10.2023	Forsl til klient	Fra Kommunadivisjonen
193 10.10.2023	Forsl til klient	Fra Kommunadivisjonen
191 09.10.2023	Rammetillatelse (omgjort vedtak)	Til VARIOUS ARCHITECTS AS
190 03.10.2023	Forsl til klient	Fra Kommunadivisjonen

For å få oversikt over så mange dokumenter har vi brukt abonnementtjenesten til PBE i saksinnsyn. Her kan man markere sakene man ønsker å følge og få varsler på for hvert nye dokument. I enkelte saker kommer det nye dokumenter inn hver eneste uke, mens i andre kan det ta flere måneder mellom enkelte av sakene som dukker opp. Hver eneste gang kan det komme nye opplysninger som er skjult i setninger og andre vedtak som omhandler helt andre ting enn fortau.

Som da en bolig i Bakketoppen nylig fikk avslag på ferdigattest og det gjemt i en setning midt i dokumentet, sto at etaten nå har oversendt sine nye vurderingskriterier for hvordan man skal håndtere fortaussakene fremover.

Vårt arbeid viser verdien av at en og samme journalist er tett på en sak over tid. Journalisten kjenner ordlyd og saksnummer så godt at dette gjør at han fanger opp nyheter som for de fleste ville være skjult.

Øverste ansvarlig for Plan- og bygningsetaten og den som også kunne ta avgjørelser i fortaussakene i Oslo var fra 2015 til 2023 byråd for byutvikling Hanna E. Marcussen. Her har det vært svært krevende å få svar. Gang på gang møtte vi veggen. Men mas gir også resultater. Vi spurte og spurte, og fikk ut en rekke saker. Blant annet om at byråden ikke ville ta ansvar for sakene, og pekte på staten. Hun mente det var regjeringens oppgave å endre lovverket. Ikke kommunens oppgave å tolke det annerledes.

Etter å ha saumfart saksinnsyn i lang tid, fikk vi, gjennom en automatisk epost knyttet til abonnementet på en av sakene, vite at byråden snudde i et av veikravene. Helt plutselig.

Det viste seg nemlig at lovverket var feil. Til Nordstrands Blad innrømmet byråden dette. Kommunen hadde tolket loven på feil grunnlag, noe de tidligere i 2022 ble dømt for. Nå måtte PBE gjennomgå alle sakene på nytt, etter krav fra byråden.

5.2 Politikere og notater unntatt offentlighet

Ikke alle dokumenter ligger i saksinnsyn. Mye av dialogen og diskusjonen om sakene har foregått i notater mellom politikere eller mellom ansatte i de ulike etatene. Andre dokumenter har vært møtenotater knyttet til de politiske møtene.

I begynnelsen var det ingen aviser i Oslo som skrev om sakene. Det var vanskelig å få politikere i tale og naboene fryktet å si noe. Mye av sakene ble basert på egne innhentede dokumenter og spørsmål Thorland Jutkvam selv stilte for å få frem fakta i sakene.

Etterhvert som Nordstrands Blad stilte spørsmål, kom det også flere på banen.

Siden da har vi vært i kontakt med mer eller mindre samtlige ledere fra de store politiske partiene både nasjonalt og lokalt. Vi har vært på møter i bydelsutvalget på Nordstrand, snakket med flere lokale politikere. Vi har vært på møter i byutviklingsutvalget i rådhuset og i bystyremøtene. Vi har også snakket med en rekke nasjonale politikere som tidligere og nåværende statsministre, tre ulike kommunalministre, tidligere- og nåværende stortingspolitikere.

Felles for dem alle: Sakskomplekset har vært ukjent.

I forbindelse med Nordstrands Blads artikkelserie har den politiske opposisjonen etter hvert satt seg inn i saken og kommet med sterk kritikk mot sittende byråd og nåværende regjering.

I dag har flere av dem blitt viktige kilder i sakene. Noen har nå blitt ansvarlige byråder selv, mens andre har gått fra å ha ansvar, til å nå sitte i opposisjon. Vi har hele tiden måtte vurdere hva som er viktig, hvem som snakker for å kjempe sin sak og hvem som ønsker å løfte saken til det beste for alle.

Vi stilte spørsmål ved at de selv har sittet med makten i årevis uten å gjøre noe.

For å holde oversikt har samtlige eposter blitt lagt i en egen mappe i innboksen, mens bilder har vært plassert for seg selv. Ellers har alt annet vært systematisert med at hver eneste sak, enten den forblir en kladd eller den blir publisert, er tagget med ordene “fortau” og “fortaussaken”. Dermed har journalisten hatt mulighet til å søke dem opp, det samme har resten av redaksjonen.

Nordstrands Blad har også bevitnet en rekke politiske møter. Vi har vært i omtrent samtlige møter i byutviklingsutvalget hvor fortaussakene skulle diskuteres (10 i antallet), en rekke bystyremøter.

Gjennom god kontakt med opposisjonspolitikere, varaordførere og etater har vi også fått tak i dokumenter som har vært unntatt offentlighet, og fått tilsendt dokumenter før de har dukket opp i saks- og e-innsyn.

5.3 - Rettssak og rettsdokumenter

I Snargangen på Røa ble en av fortaussakene tatt til retten. Utbyggeren og deres advokat, mente at kommunen håndterte kravet om å opparbeide veien feil og at de ga ulovlig store veikrav. Denne saken fikk stor betydning for Oslo - og ikke minst veiene på Nordstrand.

I 2022 var saken oppe i retten. Kommunen krevde opparbeidelse av såkalte kjøresterke veiskuldre med asfalt. Kjøresterk veiskulder betyr at man asfalterer grøftkantene utenfor selve veibanen. I dag er ikke dette lov, etter dommen i lagmannsretten, men kommunen har lenge utnyttet denne muligheten til å få ekstra brede veier og fortau. Slike krav har kommunen også krevd i Kittel-Nielsens vei/ Munkelia, Midtåsen og Munkerudvollen på Nordstrand.

Utbygger, Bergskogen Eiendom, mente dette var et ugyldig krav og at veiskuldre ikke er lov å ha med. De tok derfor kommunen til retten. Der konkluderte tingretten i en dom fra 10. desember 2020 med at kommunens opparbeidelseskrav var ugyldig og at det forelå erstatningsansvar på kommunens hånd. I lagmannsretten fikk utbyggeren medhold. Kommunen valgte å ikke anke dommen. Rettssaken og dommen som følge av denne handlet kun om deler av fortausproblematikken, da blant bredden på veiene, men ble et viktig bakteppe og moment når politikerne skulle diskutere nye regler for fortauskra. Det samme skjedde flere andre steder i byen, som på Holmenkollen. Sakene ble omtalt både hos oss, og i andre bydelsaviser som Nordre Aker Budstikke, Akersposten og Avisa Oslo.

Vi fulgte deler av rettssaken, og fikk også tilgang til dommen raskt som følge av dette. I tillegg gjorde godt kildearbeid at advokaten til utbyggerne ringte rett etterpå for å gi sine kommentarer og for å forklare hva retten hadde avgjort. Det ble flere gode saker hos oss i dagene etterpå.

I 2022 og 2023 fortsatte sakene med full styrke. Høsten 2022 begynte det å skje mye på kort tid.

5.4 - Historiske dokumenter

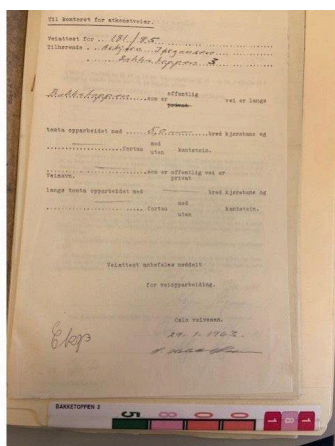
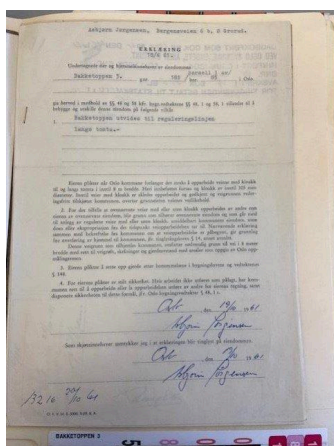
Vi har også jobbet oss gjennom en rekke gamle heftelser vi har fått tilgang til via naboene selv. Det er snakk om store, tunge dokumenter de har fått i posten, og brev og krav de har fått.

Dokumentene enkelte naboer har klart å finne, mens flertallet fortsatt ikke har fått tak i, viser hvordan deres eiendom har tinglyste heftelser fra 1920-tallet som viser erklæringer på at de må være med å opparbeide veien dersom dispensasjonen de fikk den gangen blir trukket tilbake. Men mye har skjedd på 100 år. Veiene har blitt større, dyrere og mer innviklede, enn på 20-tallet da mange veier var grusveier.

Årsaken til at vi startet å undersøke dette, var fordi vi fikk flere tips fra blant annet advokater som har jobbet med dette feltet lenge, om at de aller fleste veier har blitt opparbeidet og utvidet flere ganger på 100 år. Da ligger det gjerne kommunale dokumenter som viser at arbeidet er gjort og at man har fått stempel på at veien nå er godkjent. Og når en vei er godkjent, hevder flere at man etter lovverket ikke kreve opparbeidelse en gang til. Dette kommer bl.a frem i kapittel 18 i plan- og bygningsloven, hvor det står at tinglyste heftelser blir fjernet når veianlegget er godkjent. Dette er også kjernen i en sak som nå pågår der kommunen selv vil teste dette for retten. Kan man kreve veien opparbeidet flere ganger? Det skal avgjøres i retten i løpet av 2024.

Kommunen har selv i intervju med oss også sagt at det er huseier sitt ansvar å sørge for at veien er i henhold til lovverket. Når den er det, er det kommunen som tar på seg ansvaret for å måke veien, lappe den hvis det oppstår hull og ha vedlikeholdet. Vi stilte oss flere spørsmål på hvorfor kommunen gjorde dette i mer eller mindre alle kommunale småhusveier, om veiene ikke er godkjente.

For å finne svarene lette vi i kommunale arkiver og ba om hjelp av kartverket. Problemet var at hverken de eller de ulike etatene kunne hjelpe oss.

Det var først da enkelte av veiene på nytt tok kommunen til retten, høsten 2023, at helt sentrale historiske dokumenter dukket opp.

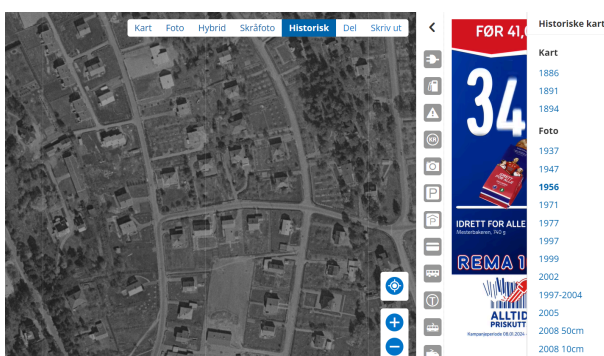
En kjerne i saken denne gangen var nettopp om man kan bli krevd for å opparbeide veien to ganger. Gjennom utbyggere som har vært innblandet i sakene, fikk vi tilgang til flere gamle dokumenter som viste at alle de fire veiene på Nordstrand var stemplet som "godkjent" og

ferdig opparbeidet. Dokumentene førte til nye saker i Nordstrands Blad og til at rettssakene som da skulle opp om bare få dager, ble satt på vent til starten av 2024.

5.5 - Flyfoto

Thorland Jutkvam har også flere ganger brukt kart og gamle flyfoto for å få informasjon. På 1881 kan man for flere gater i Oslo hente flykart-data helt tilbake til slutten av 1880-tallet. Det gir et godt overblikk på hvordan veiene har utviklet seg og vokst i omfang.

Kommunen har i flere brev og flere sitater fortalt at fortauskravene kommer som følge av nærhet til skolen og at det er skolevei.

Flere politikere har blant annet i møter i byutviklingsutvalget satt spørsmålstegn ved den betegnelsen, da kommunen nemlig definerer alle veier hvor det bor minst én skoleelev som skolevei.

Dermed har vi brukt kartene til å vise hvor det er skoler og ikke, og hvordan

dette har vært historisk da heftelsene kom på eiendommene. Kittel-Nielsens vei var blant annet ikke skolevei da de første kravene og dispensasjonene kom i begynnelsen av 1920-tallet. Det ble de først i slutten av 1970-tallet.

5.6 De berørte naboene - langvarig kildearbeid

Over 50 naboeiendommer har vært berørt i saken på Nordstrand. I flere omganger forsøkte vi å snakke med dem som faktisk ble rammet av disse kravene. Hvordan opplevde de det? Hva visste de fra før om lovverket og hadde de hørt om heftelsene som ved flere adresser var fra 1890 og 1920-tallet?

Flere hadde aldri hørt om fortausproblematikken før vi begynte å skrive om saker som omhandlet dem og gaten de bodde i.

I begynnelsen ønsket ingen å snakke, men felles for dem var at de opplevde det svært urettferdig å bli økonomisk rammet av at en naboeiendom skulle fortettes.

Derfor ble det viktig for journalisten å skape tillit. Vi brukte mye tid til å lytte til dem for å forstå hvordan de opplevde det. Var de redd for å selge? Fryktet de for fremtiden? Hva tenkte de da de oppdaget brevet?

SMSer og telefonsamtaler ble til lange prater på telefon, over kaffe - for en som hater kaffe, men som følte han måtte ta i mot når han først ble invitert inn. Det har vært eposter, telefonsamtaler på ferier, mens kildene selv er på ferie. Det er trolig snakk om flere hundre timer samlet over tre år med alt fra samtaler og sms'er.

Langvarig kildearbeid ga resultater, og etter en tid kom vi i kontakt med Aud Hellstrøm i Kittel-Nielsens vei. Hun var første nabo som sto frem med sin historie. Hun hadde fått et krav på nesten én million kroner, og har sagt at dersom det må betales, ble hun tvunget til å selge huset som hun hadde arvet av sine foreldre og bodd i store deler av livet.

I Bakketoppen, veien som startet hele saken, fant vi ekteparet Håvard og Lise Udnesseter. De sto ovenfor det desidert største kravet på hele 2,4 millioner kroner. Årsaken til det, er at selve tomten deres er av de største som er rammet.

I Munkerudvollen har vi møtt Rune Nygaard og Åsa Roth. De inviterte etter hvert politikere på rundtur i de berørte gatene, og tok initiativ til folkemøte sammen med Nordstrand vel. De har vært på mer eller mindre samtlige møter i byutviklingsutvalget eller i bystyresalen så lenge sakene skal diskuteres. Selv om det har krasjet med jobb og andre viktige møter.

Ved å bruke mye tid på naboene, ble flere av dem gode kilder. De har delt nye dokumenter, de har selv gravd frem dokumenter som er unntatt offentligheten og brukt sitt nettverk for å få svar.

Det som i begynnelsen virket som en krevende jobb, å få de berørte til å ville fortelle sin historie i avisen, ble til slutt det motsatte: Gode kilder som hadde tillit til Nordstrands Blad og både applauderte og bidro til den undersøkende journalistikken vi bedrev.

Det har blitt mange timer utenom arbeidstid for denne saken, ikke minst til å svare på telefoner, meldinger, eposter og henvendelser fra alt fra kilder til naboer som bare vil luften tankene sine. Jeg har stått midt i skiløypene på Hemsedalsfjellet og mottatt kritikk fra utbyggere som mener jeg har ødelagt prosjekter for dem, og jeg har stått på løpemøllene på Sats og svart på henvendelser fra byrådsavdelinger som nå endelig har gitt meg de svarene jeg har ventet på i flere uker.

6. Motstand

Nordstrands Blad har i forbindelse med sakene møtt motstand.

Byråd Marcussen og senere Arild Hermstad og byrådsavdelingen for byutvikling har vært vanskelige å nå gjennom hos. Vi har fått svar, men ofte vage, og de har kommet etter uker med e-poster og purringer.

Også hos Plan- og bygningsetaten (PBE) har vi opplevd at ting tar tid. Mange av dokumentene vi har bedt om å få innsyn i, har vi fått avslag på, og flere spørsmål har etaten

ikke besvart. Som hvorfor kommunen ikke tar regningen selv, eller hvorfor bare noen få veier får kravene og ikke alle. Når vi har klaget på avslag på innsyn har det gått mange uker i påvente av svar, og sjelden har klager ført frem.

Vi har gjennom hele saken og spesielt i 2023 opplevd at PBE velger å gi korte, ingen eller helt like svar som tidligere.

I juni 2023 kulminerte saken i en viktig avgjørelse i byutviklingsutvalget der det ble vedtatt at man i fremtiden skulle finne rimeligere løsninger og at man skulle gjennomgå alle saker på nytt. Dette var en svært viktig avgjørelse for alle berørte parter. I etterkant av møtet ønsket ikke byråden å møte Nordstrands Blad for et intervju. Han ba om å få spørsmålene sendt skriftlig. Vi sendte dem umiddelbart da vi kom tilbake til kontoret, men heller ikke disse svarte han på.

Det har også vært vanskelig å få svar fra de store departementene som kommunaldepartementet og samferdselsdepartementet om spørsmål som gjelder det nasjonale lovverket. En rekke ganger har vi som lokalavis følt at vi må purre ekstra mye, og vi har opplevd å stille langt bak i køen med våre spørsmål. Blant annet opplevde vi at byutviklingsbyråd Arild Hermstad, som siden juni ikke ønsket å besvare flere av våre spørsmål, uttalte seg tydelig til TV2 fire måneder senere om samme sak.

6.1 Motstand fra utbyggere

Selv om de fleste utbyggere har svart på spørsmål om fortauskravene og henvendelser vi har hatt, har flere også vært kritiske til at vi skriver om dette.

Journalisten har blitt skjelt ut av flere for å ikke lytte, for å tale andre sin sak fremfor deres og for å legge mye av skylden over på dem.

Utbyggere i enkelte gater har også bedt oss om å holde igjen sakene, blant annet fordi de skal diskuteres i retten eller de har klagesaker gående hos kommunen. De har vært redd for at mediedekningen og sitater som kommer ut vil skade dem og deres klager. Vi har lyttet noen ganger, som i forbindelse med de siste rettssakene, andre ganger har vi publisert.

Vi opplever over tid at dialogen har vært god, også med utbyggere, og når vi har forklart godt hvordan vi jobber og at vår jobb er å belyse alle sider av saken, har de fleste forstått. Flere har også blitt gode kilder som har gitt tilgang til nye dokumenter og at de faktisk stiller opp til intervju.

Journalisten har også vært i mye kontakt med utbyggernes interesseorgan, Norsk Eiendom, for svar. Der har vi fått god hjelp til mye av det juridiske fra en av deres advokater, som kan mye om dette temaet.

7. Konsekvenser

Siden Nordstrands Blad i januar 2021 begynte å skrive om fortaussakene har det skjedd mye.

- Etter de første sakene i januar og utover våren og sommeren 2021 kom flere og flere lokale politikere på banen. Flere krevde regelendring og begynte å presse sine egne partier på rådhuset.
- Samme vår kom også Norsk Eiendom på banen, interesseorganisasjonen til utbyggere. De krevde regelendring. Blant annet ble det i mai og juni lansert flere forslag fra politikerne denne våren. Lokale partier ønsket enveiskjøring i en av veiene, mens Høyre, Venstre og Mdg sammen foreslo at kommunen tok regningen selv.
- I april 2022 ble kommunen dømt to ganger på få måneder for å ha gitt ulovlig store krav. De mente man kunne opparbeide veien med både fortau og asfaltere grøften til å bli brukt som veibane. Dette tapte de på i retten, dermed kunne en rekke utbyggere kreve erstatning for tidligere prosjekter.
- I juni 2022 ble alle saker satt i bero. Blant annet som følge av dommen. PBE ble pålagt å gjennomgå alle fortauskrav, slik at de nå fulgte lovverket de ble dømt for å bryte. Deretter, i november samme år, ble stoppordrene løst opp. Det ble gjort for at man kunne gi brukstillatelse til boligene som ble bygget og folk fikk flytte inn, men man fikk ikke ferdigattest.
- Den største konsekvensen av kom først etter 2,5 års journalistisk dekning. Onsdag 7. juni 2023 ble byutviklingsutvalget enige om forslaget som i stor grad endrer hvordan man kan sende fortauskrav. Det ble enstemmig vedtatt at skal man kreve opparbeidelse av fortau nå, så skal det i hovedsak være uten fortau, og heller med enveiskjøring, fartshumper eller andre rimelige tiltak. Fortau er unntaket og må begrunnes godt av PBE og også til politisk behandling.
- Onsdag 14. juni ble forslagene vedtatt enstemmig i bystyret. Dette vil kunne spare vanlige folk for millioner. Det kan fortsatt komme krav, men ikke på langt nær så store - og i hovedsak uten at man opparbeider veien med fortau.
- Vedtaket i juni 2023 fører også til at PBE må gjennomgå alle pågående og nye saker på nytt. De har også fått krav om å lage et sett med kriterier for når de vil kreve fortau og hvordan, samt hvordan man i tiden fremover vil kreve opparbeidelse av vei og hvorfor man ser det som nødvendig.
- Fra talerstolen i bystyret skryter flere politikere av lokalavisen og hvordan vi har løftet saken frem. Blant annet sier leder for byutviklingsutvalget (nåværende byråd), James Stove Lorentzen (H) følgende: *“Dette er en stor seier for en lokalavis som Nordstrands Blad. Uten dere hadde ikke saken blitt så stor som nå og svært lite ville skjedd, men vi er ikke ferdige. Nå må vi følge med på PBE”*.
- Varaordføreren fra Arbeiderpartiet, Abdullah Alsabeegh (Ap) har brukt ord som klegg om journalist Thorland Jutkvam for arbeidet og standhaftigheten i saken. *“Nordstrands Blad har gjort en enorm jobb med å løfte frem disse sakene og vist en voldsom stå-på-vilje og blitt en plage med at dere aldri gir dere. Du henger på som en klegg, Martin”*

- I mars 2023 fortalte kommunal- og distriktsdepartementet at de skulle starte en utredning for å se over hvordan man kan gjøre om på lovverket knyttet til veiopparbeidelse. I dag har kommunen lov til å pålegge fortauskra og lov til å pålegge utbyggere eller privatpersoner å utføre dette. Det kan de gjøre etter loven. Utredningen staten er i gang med, skal se om man kan endre lovverket, slik at man i mye større grad kan spare naboer for store millionregninger. Kommunen kan ikke endre lovverket. Som daværende leder i byutviklingsutvalget, James Stove Lorentzen, sa da det nye vedtaket i bystyret ble vedtatt: “- Det som nå er vedtatt er hvordan kommunen kan bruke sitt handlingsrom innefor lovverket i plan- og bygningsloven. Alt som omhandler refusjonskrav og de andre paragrafene i kapittel 18 i denne loven, må Stortinget endre.”
- En rekke naboer sier at de nå sover litt bedre enn før. Usikkerheten er der fortsatt, for kommunen har enda ikke startet arbeidet med å omgjøre vedtakene. I tillegg er hovedendringer nå, at om det skal kreves nye slike krav, skal det i hovedsak skje uten fortau. *“Samtlige saker må behandles på nytt. De kan da gå ned til null. Det kan være snakk om noen tusen kroner eller opp mot hundretusner, men det blir ikke snakk om millioner. Nøyaktig hva det vil bli i de ulike sakene er ikke mulig å si nå”*, sa Stove Lorentzen i juni 2023.

8. Etikk

Mange av naboene på Nordstrand har aldri snakket med en avis før. En viktig del av arbeidet innledningsvis var å trygge de berørte på at de ville bli godt ivaretatt av oss som lokalavis. Vi ønsket ikke å presse dem til å gjøre noe de ikke var komfortable med, og det å ta dette hensynet har gjort at sakene har tatt mye lenger tid å få forløst enn vi har vært forberedt på.

Utbyggerne har fått regningen og deretter delt den med naboene. Dette kunne fort blitt et journalistisk arbeid der vi kun fokuserte på hvordan utbyggere ba privatpersoner om urimelig deling av en regning. Men ved å ikke stoppe der, og gå dypere inn i regelverk, heftelser og ulikhet - avslørte vi hvordan selve regelverket var både ulovlig og urimelig. I denne saken har vi stilt kritiske spørsmål til både kommunen og utbyggerne. Dette har ført til at noen ikke har ønsket å snakke med oss, da de har opplevd kritikken som urimelig. Å stå støtt i å stille kritiske spørsmål, også til gode kilder, har vært et viktig prinsipp og noe vi har vært nøye med.

9. Å grave alene midt i alt

Jeg (Martin Thorland Jutkvam) har stått for det aller meste av det journalistiske arbeidet med fortaussakene. Men jeg har også delt åpent med resten av redaksjonen hva jeg jobber med og hvordan. Jeg har ikke sittet i et lukket rom med denne tematikkene, men midt i det daglige arbeidet og alt som skjer i en lokalavis.

Kolleger har heiet og kompislest. Jeg har ikke tall på hvor mange ganger jeg har fått alt fra familie, samboer og kolleger til å lese utdrag av sakene for å se om de forstår det saken handler om.

Veiopparbeidelseskrav er ikke det enkleste lovverket å navigere i. Arbeidet har vært krevende, men det har også vært gøy og givende. Det har ikke vært aktuelt å bli lei eller slutte å engasjere seg i det - og selv om det har tatt tid, har det hele veien føltes meningsfullt.

10. Fortaussaken fortsetter

Høsten 2023 fikk Oslo nytt byråd. I opposisjonen hadde Høyre og politiker James Stove Lorentzen i en årrekke kritisert kommunens håndtering. Han var også den som kom med forslaget som ble vedtatt i juni.

Høsten 2023 ble han utnevnt til byråd for byutvikling og fikk ansvaret for fortaussakene. I januar 2024 fikk Nordstrands Blad tilgang til et notat som viste at byråden nå var funnet inhabil. James Stove Lorentzen er venn med en beboer i en vei på Holmenkollen i Oslo som har fått liknende krav som naboene på Nordstrand. Dermed får hverken han, PBE eller hans byrådsavdeling nå fatte nye vedtak i fortaussakene. Settebyråd, Marit Kristine Veia, byråd for samferdsel i Oslo, håndterer sakene.

Naboene venter fremdeles på endelig avgjørelse i sine saker. Etter at det kom nytt byråd i høst frykter de omkamper.

Som lokalavis fortsetter vi å dekke saken. Nordstrands Blad har lovet leserne at vi skal være verdens viktigste avis på Nordstrand. Det viser denne saken at vi er. Det som kan virke smått, kan være en systematisk urimelighet som krever lovendring.

Store, avslørende gravesaker blir ofte til en «gate», som den kjente avsløringen *Watergate*.

Vår egen «gate-sak» på Nordstrand har avslørt hvordan boligeiere i Oslo plutselig kunne få svært høye krav på grunn av gaten utenfor huset sitt - og hvordan lovverket og håndhevingen av har vært urimelig. Konsekvensene er at vanlige folk i hele Oslo kan slippe regninger på flere millioner kroner.

11. Vedlegg

Publiserte saker:

2021:

Den første saken, publiser 19. januar 2021:

<https://www.noblad.no/far-lov-til-a-bygge-pa-den-tomten-pa-ljabru-na-ma-naboene-kanskje-spleise-pa-fortau/s/5-56-371645>

08.02.2021:

<https://www.noblad.no/flere-har-reagert-pa-at-naboene-til-nytt-boligprosjekt-ma-betale-for-fortau-dette-er-arsaken/s/5-56-380020>

26.06.2021:

<https://www.noblad.no/13-naboer-ma-ut-med-nesten-n-million-kroner-hver-hvis-det-blir-fortau-i-bakketoppen/s/5-56-428621>

28.06.2021:

<https://www.noblad.no/na-har-det-kommet-krav-til-nok-en-utbygger-om-fortau-i-midtsasen-veit-det-er-stort-onske-om-det-her/s/5-56-427366>

27.07.2021:

<https://www.noblad.no/utbygger-pa-nordstrand-far-ikke-medhold-ma-opparbeide-bakketoppen-med-fortau/s/5-56-440545>

30.07.2021:

<https://www.noblad.no/fra-for-har-to-utbyggere-fatt-veikrav-i-midtsasen-na-far-kommunen-selv-det-samme-kravet/s/5-56-440920>

06.08.2021:

<https://www.noblad.no/nordstrandsfolk-far-regninger-pa-hundretusener-for-bredere-vei-og-fortau-kommunen-bor-ta-regningen-selv-sier-fredrick-bjerke-sp/s/5-56-443493>

24.08.2021:

<https://www.noblad.no/naboene-ma-betale-15-millioner-kroner-for-255-meter-med-fortau-na-har-to-utbyggere-fatt-samme-krav-kommunen-overlater-en-for-stor-bor-til-eiendommene/s/5-56-449997>

30.08.2021:

<https://www.noblad.no/fortau-ma-ikke-bli-en-belastning-for-beboerne/o/5-56-448492>

02.09.2021:

<https://www.noblad.no/aud-72-arvet-verneverdig-villa-pa-nordstrand-na-har-hun-fatt-regning-pa-n-million-kroner-fordi-det-skal-bygges-pa-nabotomten/s/5-56-454077>

02.09.2021:

<https://www.noblad.no/krf-espen-fra-nordstrand-reager-pa-at-naboene-far-store-fortaregning-er-na-far-han-stotte-fra-flere-parti/s/5-56-454374>

05.09.2021:

<https://www.noblad.no/politikerne-sitter-pa-losningen-om-de-vil-redusere-regningen-for-naboe-i-bakketoppen-og-kittel-nielsens-vei/o/5-56-455457>

06.09.2021:

<https://www.noblad.no/vil-spare-naboer-for-fortausregning-foreslar-enveiskjoring-i-kittel-nielsens-vei/s/5-56-456577>

07.09.2021:

<https://www.noblad.no/jan-bohler-reagerer-pa-at-folk-pa-nordstrand-far-millionregninger-for-fortauskrav-na-ma-vi-politikere-folge-opp/s/5-56-456439>

08.09.2021:

<https://www.noblad.no/nei-til-millionkrav-i-fortausskatt/o/5-56-457380>

09.09.2021:

<https://www.noblad.no/alle-vil-ha-strakstiltak-i-kittel-nielsens-vei-men-ikke-nodvendigvis-en-veiskjoring/s/5-56-458339>

09.09.2021:

<https://www.noblad.no/hoyre-venstre-og-mdg-sammen-om-nytt-fortausforslag-vil-legge-kostnadene-over-pa-kommunen/s/5-56-457920>

14.09.2021:

<https://www.noblad.no/loftene-ligger-pa-bordet-na-er-det-tid-for-a-innfri/o/5-56-459500>

23.09.2021:

<https://www.noblad.no/kommunalministeren-mener-fortauskrav-pa-millioner-er-urimelig-kommunen-star-fritt-til-a-gripe-inn/s/5-56-463183>

25.09.2021:

<https://www.noblad.no/kommunen-nekter-a-ta-regningen-for-fortau-vi-mener-var-praksis-er-riktig/s/5-56-464618>

29.09.2021:

<https://www.noblad.no/kommunen-star-pa-fortauskravene-na-ma-atte-familier-vente-med-a-flytte-inn-pa-munkerud-uholdbart-og-urimelig/s/5-56-466528>

01.10.2021:

<https://www.noblad.no/nytt-fortau-tar-to-meter-av-tomten-til-gro-kan-selv-fa-regning-pa-en-million-kroner/s/5-56-466993>

06.10.2021:

<https://www.noblad.no/hundrevis-av-signaturer-pa-fa-timer-na-ma-millionregninger-og-fortauskrav-behandles-politisk/s/5-56-469473>

Så kommer endelig byråd Marcussen på banen.

14.10.2021:

<https://www.noblad.no/byraden-sender-fortauskabalen-tilbake-til-regjeringen-vil-ikke-betale-for-naboene-pa-nordstrand/s/5-56-472512>

01.11.2021 - første behandling i bystyret:

<https://www.noblad.no/na-skal-fortauskravene-behandles-i-bystyret-dette-er-kommunens-opp-gave-sier-frp/s/5-56-479475>

08.11.2021:

<https://www.noblad.no/se-oversikten-slik-matte-22-naboer-lose-fortauskravet/s/5-56-481893>

21.12.2021:

<https://www.noblad.no/naboene-blir-ikke-hort-na-far-utbygger-i-midtasen-lov-til-a-bygge-att-e-nye-boliger/s/5-56-500013>

27.12.2021:

<https://www.noblad.no/millionkravene-pa-nordstrand/f/5-56-501805>

2022:

06.01.2022:

<https://www.noblad.no/na-skal-dette-huset-rives-utbygger-slipper-ikke-unna-fortauskrav/s/5-56-504769>

17.01.2022:

<https://www.noblad.no/foreldre-frykter- alvorlige-ulykker-i-midtasen-har-ikke-sjans-mot-en-stor-lastebil/s/5-56-506761>

18.01.2022:

<https://www.noblad.no/utbygger-tar-grep-for-a-sikre-trygg-skolevei-i-midtasen-lytter-til-foreldrenes-onske/s/5-56-509770>

08.02.2022:

<https://www.noblad.no/om-veikrav-og-fortausbygging-i-munkerudvollen/o/5-56-518113>

10.02.2022:

<https://www.noblad.no/naboene-ma-spleise-pa-fortau-til-ni-millioner-pa-munkerud-ugreit/s/5-56-518531>

10.02.2022:

<https://www.noblad.no/krever-svar-fra-regjering-og-byrad-i-fortaussaken-trenger-fortgang/s/5-56-518528>

16.02.2022:

<https://www.noblad.no/naboene-ma-betale-n-million-hver-for-kommunens-fortauskrav-det-er-jo-et-okonomisk-overgrep/s/5-56-520770>

16.02.2022:

<https://www.noblad.no/krevde-fortausssvar-fra-minister-spiller-ballen-til-kommunen-kan-ta-hele-kostnaden/s/5-56-521089>

18.02.2022:

<https://www.noblad.no/na-skal-det-bygges-i-bakketoppen-det-blir-dyrt-for-naboene/s/5-56-520908>

18.02.2022:

<https://www.noblad.no/bystyret-kan-redusere-regningen-for-fortauskrav-pa-1-2-3/o/5-56-521772>

23.02.2022:

<https://www.noblad.no/her-tok-utbyggerne-fortausregningen-selv-ikke-samvittighet-til-a-kreve-refusjon/s/5-56-522516>

25.02.2022:

<https://www.noblad.no/beskylder-kommunen-for-a-beholde-moms-som-kunne-gitt-billigere-fortau-unodvendig-urimelig-og-lite-miljovennlig/s/5-56-523345>

28.02.2022:

<https://www.noblad.no/krever-handling-i-fortaussaken-ber-om-regelendring-og-endret-praksis/s/5-56-525458>

03.03.2022:

<https://www.noblad.no/byrad-vil-finne-losning-i-fortaussaken-ikke-greit-at-naboer-far-varsel-om-millionregninger/s/5-56-526577>

08.03.2022:

<https://www.noblad.no/legger-press-pa-byraden-krever-gjennomgang-av-sakene/s/5-56-527623>

21.03.2022:

<https://www.noblad.no/er-det-rimelig-at-fortauskravene-sendes-til-bykassa-byradens-vurderinger-far-frp-til-a-rase/s/5-56-532407>

24.03.2022:

<https://www.noblad.no/stappfullt-da-lokalpolitikerne-fikk-hore-berorte-fortausnaboer-blir-rott/s/5-56-535311>

24.03.2022:

<https://www.noblad.no/naboer-mobiliserer-mot-fortauskrav-ventet-fullt-hus-pa-lokalpolitisk-mote/s/5-56-534163>

25.03.2022:

<https://www.noblad.no/kommunen-tapte-ankesak-veikrav-erkjent-ugyldig/s/5-56-535734>

28.03.2022:

<https://www.noblad.no/16-naboer-i-pareliusveien-kan-ha-krav-pa-erstatning/s/5-56-536329>

29.03.2022:

<https://www.noblad.no/naboene-pa-nordstrand-haper-kommunen-lar-vare-a-anke-fortausdom/s/5-56-536404>

29.03.2022:

<https://www.noblad.no/kjare-oslo-kommune-det-er-pa-tide-a-lytte/o/5-56-536536>

06.04.2022:

<https://www.noblad.no/over-50-berorte-fortausnaboer-motte-pa-politisk-mote-om-fortauskrav-det-er-en-krevende-sak/s/5-56-540008>

13.04.2022:

<https://www.noblad.no/utbyggerne-krever-at-fortauskravene-fracfalles-kommunen-vil-bli-holdt-erstatningsansvarlig/s/5-56-542721>

19.04.2022:

<https://www.noblad.no/hoyre-krever-svar-pa-fortausporsmal-ber-nye-statsraden-redegjore-pa-stortinget/s/5-56-544874>

19.04.2022:

<https://www.noblad.no/refusjonskravene-fortauskompromiss-er-losningen/o/5-56-544732>

20.04.2022:

<https://www.noblad.no/se-bildene-viste-ydmykhet-for-a-ha-signert-kravene-i-fortaussaken/g/5-56-545252>

20.04.2022:

<https://www.noblad.no/flere-gode-sporsmal-da-naboer-og-innbyggere-motte-i-folkemote-om-fortau-blir-forferdet/s/5-56-545258>

28.04.2022:

<https://www.noblad.no/stort-oppmote-da-politikere-fikk-se-bakketoppen-og-munkerudvollen/s/5-56-548259>

02.05.2022:

<https://www.noblad.no/tomten-i-bakketoppen-har-kostet-10-millioner-kroner-i-bare-renter-vil-ha-gatt-fem-ar-for-vi-far-bygge/s/5-56-548020>

05.05.2022:

<https://www.noblad.no/politikere-pa-nordstrand-er-optimistiske-na-ma-byradet-ha-talmodighet-og-ikke-fremme-nye-veikrav/s/5-56-551609>

05.05.2022:

<https://www.noblad.no/kommunen-anker-ikke-fortausdom-kan-fa-betydning-for-nordstrand/s/5-56-550651>

05.05.2022:

<https://www.noblad.no/slik-reagerer-naboene-pa-nordstrand-vi-er-hapefulle/s/5-56-551444>

06.05.2022:

<https://www.noblad.no/advokat-i-fortaussaken-en-lettelse-for-alle-berorte-og-pa-nordstrand-spesielt/s/5-56-551866>

10.05.2022:

<https://www.noblad.no/tre-kommunalministre-har-lovet-fortausendring-na-ma-de-levere/s/5-56-552890>

12.05.2022:

<https://www.noblad.no/husene-star-klare-men-ingen-far-flytte-inn-for-fortau-er-pa-plass-ganske-haplost/s/5-56-553004>

22.05.2022:

<https://www.noblad.no/havard-og-lise-risikerer-fortausregning-pa-to-millioner-hinsides-mye-penger/s/5-56-558652>

01.06.2022:

<https://www.noblad.no/klar-beskjed-fra-politikerne-for-bystyremotet-ma-se-pa-fortauskraven-e-pa-nytt/s/5-56-563833>

07.06.2022:

<https://www.noblad.no/nye-huseiere-far-flytte-inn-men-pbe-krever-fortau-fortsatt-stor-usikkerhet-for-naboene/s/5-56-563439>

08.06.2022:

<https://www.noblad.no/skuffede-naboer-etter-fortausvedtak-i-bystyret-de-skyver-bare-saken-videre/s/5-56-567358>

08.06.2022:

<https://www.noblad.no/i-dag-kan-fortaussakene-avgjores-oppgradering-av-tryggere-vei-er-kommunens-ansvar/s/5-56-565831>

10.06.2022:

<https://www.noblad.no/opphever-fortauskravet-i-bakketoppen/s/5-56-569102>

15.06.2022:

<https://www.noblad.no/byrad-marcussen-om-fortauskravene-pa-nordstrand-i-gang-med-a-ga-over-alle-sakene/s/5-56-571416>

16.06.2022:

<https://www.noblad.no/na-gar-spaden-i-jorda-for-de-atte-nye-boligene-i-ole-moes-vei-har-snar-tatt-fem-ar/s/5-56-572029>

29.06.2022:

<https://www.noblad.no/etaten-med-nye-fortauskrav-stikk-i-strid-med-vedtak-dette-provoserer-meg/s/5-56-577418>

01.07.2022:

<https://www.noblad.no/pbe-innrommer-feil-i-fortaussakene-pa-nordstrand-har-gitt-stoppordre/s/5-56-578694>

13.07.2022:

<https://www.noblad.no/i-full-gang-ole-moes-vei-her-kommer-det-atte-nye-boliger/s/5-56-582692>

22.08.2022:

<https://www.noblad.no/fortauskrav-forsinket-skoleutbygging-pa-nordstrand-na-far-de-likevel-starte/s/5-56-596332>

17.09.2022:

<https://www.noblad.no/det-gule-huset-forsvant-i-januar-na-kan-byggingen-av-fire-nye-boliger-starte/s/5-56-607683>

27.09.2022:

<https://www.noblad.no/derfor-skjer-det-ikke-noe-pa-den-tomten-pa-munkerud-byggesaker-litt-spesiell/s/5-56-613785>

02.10.2022:

<https://www.noblad.no/det-har-vart-omdiskutert-og-forsinket-men-na-er-det-ferdig-har-vart-konflikter-og-fingre-i-varet/s/5-56-615055>

27.10.2022:

<https://www.noblad.no/fortausdom-pa-roa-har-utlost-skred-av-erstatningskrav-over-hele-byen/s/5-56-624185>

03.11.2022:

<https://www.noblad.no/byrad-vil-myke-opp-stoppordren-rundt-fortauskrav-man-blir-sliter-sier-naboer/s/5-56-625565>

10.10.2022

<https://www.noblad.no/fortauskravene-pa-nordstrand-byraden-og-etaten-griper-sakene-feil-an/o/5-56-628825>

17.12.2022:

<https://www.noblad.no/kommunen-varsler-omgjoring-av-fortauskravene-pa-nordstrand-jubler-ikke-helt-enda-sier-nabo/s/5-56-641724>

2023:

09.01.2023:

<https://www.noblad.no/i-disse-tre-gatene-krevde-kommunen-dyre-fortau-na-krever-utviklerne-pengene-tilbake/s/5-56-647286>

20.01.2023:

<https://www.noblad.no/slik-vil-utbyggerne-selv-gjore-fortauskravene-rimeligere/s/5-56-648186>

05.02.2023 - her gir kommunen egen etat trøbbel:

<https://www.noblad.no/skolen-skal-sta-klar-i-2025-na-skaper-et-fortau-problemer/s/5-56-655614>

09.02.2023:

<https://www.noblad.no/etterlyser-fortgang-i-fortaussakene-nok-er-nok/s/5-56-657345>

28.02.2023 - kommunen sender plutselig ut helt nye krav, på tross av at de har fått stoppordre:

<https://www.noblad.no/var-enige-om-a-sette-fortauskravene-pa-nordstrand-pa-pause-na-send-es-det-ut-12-nye-krav/s/5-56-662362>

15.03.2023:

<https://www.noblad.no/naboene-krever-fortgang-i-fortaussakene-i-dag-motte-de-opp-i-radhus-et-na-er-det-nok/s/5-56-669725>

17.03.2023: Nå skjer det ting. Selv Marcussen er nå positivt ovenfor naboene, men det skulle likevel da nesten seks måneder før de kunne juble.

<https://www.noblad.no/byrad-marcussen-bekrefter-naboene-star-ovenfor-en-seier/s/5-56-669931>

23.03.2023 - for gode nyheter kommer sjelden alene:

<https://www.noblad.no/byraden-lover-rimelige-fortauskrav-naboene-rister-pa-hodet-klumpen-i-magen-er-fortsatt-der/s/5-56-671405>

27.03.2023:

<https://www.noblad.no/regjeringen-utredet-na-losninger-til-fortaussakene-ber-om-innspill-fra-flere-kommuner/s/5-56-672519>

16.04.2023:

<https://www.noblad.no/kan-man-innfore-enveiskjoring-her-permanent-det-foreslar-na-oslobygg/s/5-56-678251>

Så begynte gamle fortauskraav å dukke opp i kommunens arkiv:

19.04.2023:

<https://www.noblad.no/her-krever-kommunen-fortau-veien-viser-seg-a-vare-ferdig-opparbeid-et-for-60-ar-siden/s/5-56-670293>

27.04.2023:

<https://www.noblad.no/mener-fortauskravene-har-sporet-helt-av-na-lanserer-de-tre-partiene-et-egget-forslag/s/5-56-682604>

07.05.2023:

<https://www.noblad.no/fortauskravene-har-skapt-store-diskusjoner-na-kan-saken-avgjores/s/5-56-686863>

10.05.2023:

<https://www.noblad.no/onsdag-skulle-saken-om-fortau-avgjores-na-er-den-utsatt-en-maned/s/5-56-687842>

06.06.2023:

<https://www.noblad.no/skjebnedag-for-fortaussakene-gar-naboene-seirende-ut/s/5-56-698186>

07.06.2023:

<https://www.noblad.no/gro-og-rundt-50-andre-naboer-kan-slippe-fortauskravene-helt-de-har-all-grunn-til-a-juble/s/5-56-698876>

08.06.2023:

<https://www.noblad.no/slik-endte-fortaussakene-pa-nordstrand-og-dette-betyr-det-for-deg/s/5-56-699127>

09.06.2023:

<https://www.noblad.no/stor-jubel-for-nytt-fortausvedtak-naboene-har-vart-utsatt-for-helt-urimelige-krav/s/5-56-699541>

14.06.2023:

<https://www.noblad.no/sa-var-det-vedtatt-na-treer-fortausvedtakene-i-kraft-offentlig-vei-er-offentlig-ansvar/s/5-56-701756>

03.07.2023:

<https://www.noblad.no/fortaussaken-utredningen-er-i-gang/s/5-56-705492>

04.07.2023:

<https://www.noblad.no/kommunens-fortauskrav-var-ulovlige-na-ma-de-betale-tilbake-hundretusener/s/5-56-708334>

26.07.2023:

<https://www.noblad.no/bystyret-ble-enige-om-a-endre-alle-fortauskrav-pbe-fortsatte-gammelpraksis/s/5-56-710172>

08.09.2023:

<https://www.noblad.no/fortausnaboene-frykter-omkamp-kjempeskuffet/s/5-56-729334>

26.09.2023:

<https://www.noblad.no/ble-domt-for-ulovlige-fortauskrav-i-retten-na-reagerer-politikerne-pa-ordlyden-skandalost/s/5-56-669928>

03.10.2023:

<https://www.noblad.no/de-har-kranglet-om-fortauskrav-i-flere-ar-na-ber-de-kommunen-fjerne-det-helt/s/5-56-734373>

29.10.2023:

<https://www.noblad.no/nye-dokumenter-kan-endre-fortauskravene-pa-nordstrand/s/5-56-742489>

04.01.2024: <https://www.noblad.no/byrad-erklart-inhabil-i-fortaussakene/s/5-56-769290>